

Reseberättelse – Yvonne Johansson
Resa till Litauen 17/10–23/10 2022

Det här är min egen berättelse och det kan förekomma missuppfattningar som faktafel, felstavningar av namn m.m.

Söndag 17/10 – måndagen 18/10

Innan resan kan börja måste bussen packas, kartonger, hjälpmedel och presenter ska stuvas in i rätt ordning så de är lättåtkomliga för avlastning på rätt plats. Packningen går smidigt och det är flera som hjälper till med framkörning av material, Arne och vår busschaufför Jan Benjaminsson ser till att allt packas rätt.

Första stoppet är i Säby där Elsie-Gun, Kjell och Jan-Erik väntar på oss. Därefter blir det lunch i Eksjö. På väg till Karlshamn hamnar vi lite på villovägar, vi blir något försenade men inga problem och vår eminente chaufför backar in bussen på färjan och vi kan leta oss upp till våra hytter. Hytterna är små med fyra bäddar i varje, männen i en hytt och kvinnorna i den andra, sängarna är goda så det fungerar fint. Mörkret hinner att falla innan färjan startar och tar sig ut på öppet vatten. Det är en nybyggd gods färja, mestadels lastbils- och långtradarchaufförer som ska vidare till Litauen med diverse varor. Det finns ett fåtal familjer men lugnt och skönt till skillnad från de färjor som går mellan Rödby och Puttgarden.

Vi samlas för att äta och bekanta oss med varandra, ett trevligt och glatt gäng som bjuder på sig själva. Det blir lång väntan på maten, de flesta av oss väljer en grillad/varm sandwich, grillen hade tydligen inte så stor kapacitet för ju fler som beställer desto stressigare blir personen som tar emot beställningen. Han verkar till slut inse att det går att grilla fler än en smörgås. Den beställda ölen tar mer eller mindre slut innan smörgåsen är klar, smörgåsen som för övrigt visar sig vara en baguette. Karin och Berit beställer sallad, det fanns inte någon färdig, servitören fick ringa till köket för att beställa, egentligen positivt eftersom det garanterar att den är fräsch och nygjord.

Trots en lugn överfart är inte sömnen den bästa men vad gör det, jag har tidigare överlevt dagar som föregåtts av dålig sömn. Jag är inte ensam, flera av mina medresenärer har sovit dåligt. Viss förvirring råder på morgonen, ska färjan anlända till Klapeida svensk eller litauisk tid. Frukosten avnjuts i god tid så vi ska vara säkra på att vara klara. Utdelning av maten flyter på, det är buffé, men det är serveringspersonal som lägger upp mat på tallrikarna efter vars och ens önskemål. En del av maten är vi inte vana att ha på frukostborden i Sverige, som pannkakor och olika potatisrätter, men det är kul att pröva lite nytt. Lite är inte ledordet vid utdelning av maten, det är verkligen skogsarbetarportioner som kräver sin man att äta såväl som att förbränna.

När vi kört av färjan i Klapeida möts vi av den mycket trevliga och kunniga tolken, Ausra, som även blir vår guide. Hon är känd av de som varit i Litauen tidigare och tolkat under många år. Det blir ett varmt återseende vänner emellan och jag förstår de har saknat varandra eftersom det på grund av pandemin inte varit möjligt att genomföra någon resa.

Efter cirka 18 mil når vi vår första destination för dagen Sakiai, en liten stad/samhälle som önskat kontakt med Vänner emellan för ett eventuellt samarbete. Vi blir hjärtligt mottagna av ett entusiastiskt par som med hjälp av volontärer, projektpengar och viss ekonomiskt bistånd från kommunen. De bedriver ett hjälpcenter/café med fokus på äldre personer. Efter en kort presentation så blir vi inbjudan till ett överdådigt lunchbord, fräscha sallader dryck och huvudrätt. En kokerska arbetar där och det märks att hon lagt ned mycket arbete för att ge oss en välsmakande måltid.

Jag kommer dessvärre inte ihåg allt gott vi fick att äta, men förhoppningsvis är det någon/några medresenärer som har bättre minne och kan beskriva maten bättre.

Paret hade tidigare varit kockar och måna om att ingen mat ska gå till spillo. De upptäckte att många äldre personer hade dålig ekonomi och svårt att köpa mat. De hade tidigare konstaterat att det slängdes mycket mat och att maten skulle komma de äldre till godo istället för att kastas.

De startade ett vegetariskt café för alla med mottot "Lyckan ökar när du delar med dig" - ett motto som de fortfarande har i sin nuvarande verksamhet. För att få tillgång till en lämplig lokal bearbetades såväl kommun som olika företag för hjälp och för att få gehör för sina idéer. Så småningom fick de tillgång till ett hus med lämplig lokal via kommunen och avtal med en affär med s.k. matbank för att få livsmedel. Bönder i området skänker grönsaker till måltiderna.

Kunskapen om Cafét spreds via tidningar och privatpersoner, samt genom lokala företag. Efter en tid blev de uppsagda från kommunens lokal men lokala företag köpte en förfallen byggnad, för att den skulle kunna användas krävdes stora reparationer.

Behovet hos de äldre var stort, inte bara mat utan också kläder och social samvaro med gemensamma aktiviteter. I den nya/reparerade fastigheten fanns plats och möjlighet till samvaro och det dröjde inte länge innan ryktet hade spridits. Snart var det fullt hus vid de olika aktiviteterna, det var stor variation, som exempel kan nämnas dans och schackspel. Efter en tid bjöds även ungdomar in och numera finns gemensamma träningar och tävlingar i schackspel.

Pensionen är dålig, de äldre måste i första hand prioritera hyra, el och mediciner, i dessa svåra tider med hög inflation får matinköp komma i andra hand. Från att tidigare ha ätit två måltider/dag finns bara pengar för att äta en gång per dag och de som har riktig dålig ekonomi äter varannan dag. Verksamheten som bedrivs av paret ökar i betydelse och kan för de äldre förhindra svält.

Det finns möjlighet för de äldre att själva hämta mat eller att få den hemkörd. Det är många portioner som delas ut varje dag. Totalt är det 30 frivilliga som arbetar i verksamheten. I samband med hemkörning av mat kan de äldre samtidigt få hjälp med vissa hushållsgöromål, som t.ex. att torka av ett golv. Det finns även 22 kommunalt anställda assistenter som arbetar ungefär som i Sverige (lite oklart hur det fungerar) eventuellt kan det vara jämförbart med hemtjänst. De som vill ha hemtjänst får ansöka därom till kommunen, de ställs i kö för hemtjänst, tillgången till hemtjänst är begränsad och det kan dröja länge innan de som ansökt får hjälp. Det måste alltså vara någon som dör eller säger ifrån hemtjänsten. I närområdet finns fyra äldreboenden men uppfattade inte vilka kriterier det var för att få flytta dit. Alla äldre som är inskrivna i verksamheten uppmärksammas på födelsedagar, (hur många var inskrivna, hur många matportioner delades ut/dag)

I Sakiai bor ca 5-6000 invånare, medelåldern är hög, de yngre flyttar till större orter för att arbeta eller studera. På orten försörjer man sig till största delen på jordbruk, det finns inga större industrier. Grundskola ca 900 elever och ett gymnasium för 3-400 elever.

All tid går åt till att arbeta i och för verksamheten, mannen (Julas) bakar bröd, arbetar som personlig assistent och frun i huset lägger ned mycket tid till att söka projekt pengar, bl.a. betalas kokerskans lön med projekt pengar. För att få in så mycket pengar som möjligt hyrs lokaler ut till olika aktiviteter som t.ex. anordnas av biblioteket. I byggnaden finns också en liten lägenhet, två rum och kokvrå, som nyligen använts av flyktingar från Ukraina.

I anslutning till byggnaden finns en lagerlokal med kläder som skänkts av befolkningen och som kan delas ut till behövande. De som inte själva kan ta sig hit kan få hjälp av volontärerna att hämta kläder. Vintern kommer förmodligen att bli besvärlig för många och behovet av varma kläder ökar.

De blev mycket glada över att få en del av de vinterskor och kläder vi hade med, de fick även ta del av hjälpmedel som var ämnade till ålderdomshem och handikappföreningen. Det kommer med all säkerhet till nytta även här.

Innan vi åkte tillbaka mot Plunge blev vi förevisade det nya och fina torget där diverse evenemang äger rum, teater, dans och musik. En del av de som var inskrivna i verksamheten hade tillsammans med några volontärer deltagit med sång vid ett sådant tillfälle.

Strax utanför Plunge checkade vi in på hotellet Porto, ett alldeles utmärkt hotell med fina rum och god mat. Här delade Karin, Berit och jag rum, Jan och Jan-Erik ett rum, paret Karlsson fick ett rum och Arne fick ett eget krypin.

Onsdagen 19/10 2022

Dagen startar med en god frukost, var och en får välja en s.k. varm frukosträtt, t.ex. omelett, gröt m.m. Pålägg, bröd, yoghurt - kall mat och dryck finns som buffé. För egen del valde jag en välsmakande omelett med skinka och ost.

Efter frukost fick vi kliva på bussen, det första stoppet var en nedlagd linne/handduksfabrik men som fortfarande sålde tyger till dukar och handdukar. Karin och Berit klev av där för att handla till Vänner emellan. Resten av gänget åkte med buss till ett en lagerlokal där Vanda har ett förråd med diverse grejer som ska delas ut till behövande. Lokalen användes under sovjettiden som garage för stridsvagnar och var nu ganska förfallen men fyllde sitt syfte som lager. Vanda var på plats liksom några stora och starka gossar som hjälpte till att bära kartonger från bussen till förrådet. Efter avlastning åkte vi till en nedlagd raket/robotbas strax utanför Plunge som numera var ett museum.

Basen var byggd under kalla kriget 1962 och användes fram till 1979. Där hade funnits fyra kärnvapenbestyckade robotar som kunde riktas mot olika europeiska länder. Räckvidden var 200 mil och det tog ca 30 minuter från förberedelse till att målet träffades. Guiden berättade att det fanns 150 robotbaser i Sovjet under kalla kriget med en räckvidd på som längst 400 mil. I Baltikum fanns totalt 9 baser, tre i Litauen, tre i Estland och tre i Lettland. Den basen som vi besökte var den enda som var omgjord till ett museum. Basen var hemlig och placeringen vald efter närhet till vatten, lättgrävd mark och en höjd på 170 meter för att lättare kunna sikta och skjuta. Inom området fanns bostäder för de anställda, de var självförsörjande med jordbruk och odlingar, allt för att minska kontakten med andra människor. Robotbasen var väl inhägnad med sex olika inhägnader som var strömförande, det fanns också strömförande nät på marken (uppfattade inte riktigt var nätet fanns) 220 volt dagtid och 1200 nattetid. Robotschakten var 30 meter djupa och handgrävda av värnpliktiga från andra länder, de transporterades hit utan att få veta var de befann sig, när de grävt klart blev de transporterade åter till sitt hemland. Basen användes fram till 1979 då den upptäcktes på satellitbilder, i och med att tekniken utvecklats gick det inte längre att ha basen hemlig. Militären fick order om att lämna området, och av det som lämnades togs om hand och hämtades av lokalbefolkningen när de fick vetskap om området. Ett mycket intressant besök som gav inblick i hemlighetsmakeri och umbäranden, för såväl militären som befolkningen.

Efter besöket vände vi åter till Plunge för lunch, Vanda – Cyrulis bjöd på maten och mitt val var pumpasoppa och potatispannkaka. Det var jättestor portioner och inte möjligt att kunna äta allt. Som tur var gick det att ta med resterande portion som Vanda tog med till Cyrulis. Även eftermiddagen bjöd på ett fulltecknat program, först hos en sömmerska som Vänner emellan köper linnekläder ifrån. Programmet avslutades med ett besök hos ungdomsverksamheten på Cyrulis, där blev vi varmt

mottagna av barn och personal som sjöng och som senare underhöll med ytterligare ett par sånger. Ungdomsverksamheten startade för 25 år sedan och har fått bidrag från Vänner emellan, kommuner och en del andra sponsorer. Vänner emellan har varit samarbetspartner i 23 år, de har bl.a. bidragit med pengar till värme, mat till barnen, sommarläger och utflykter. För att fira fanns en journalist på plats som fotade och skrev för en lokaltidning, där fanns även ordförande i socialnämnden. Det bjöds på kaffe och diverse läckerheter, bl.a. en banankaka som tre av de minder barnen gjort. Tacktal hölls av representanter från kommunen, ungdomsverksamheten och Vänner emellan. Gåvor från och mellan verksamheter byter ägare

Vi fick glädjande nog veta att av de barn som varit anslutna till verksamheten hade de flesta lyckats bra i livet, med arbete och studier. Under hela denna tid hade endast tre barn behövt omplacerats till barnhem. Människor i Litauen får det allt bättre, utdelning av kläder till de fattigaste kommer att avslutas medan ungdomsverksamheten fortsätter som tidigare. För tillfället finns 30 barn inskrivna, ingen nekas om det finns behov, men alla barn är aldrig på plats samtidigt. Ansökan ska alltid gå via socialtjänsten och kriterier för inskrivning är barn från socialt utsatta familjer, barn med "diagnoser", barn i "obalans" och psykiska störningar. Barnen får lära sig vardagsaktiviteter, sköta sin hygien, städa, läsa läxor m.m. Det är blandade åldrar men de blir utskrivna när de fyller 16 år därefter får de vara med i kommunalt anordnad fritidsverksamhet.

Dagen avslutades med besök hos tre familjer med olika gåvor, presenter till barnen och diverse olika livsmedel. Bostäderna var av olika kvalitet och standard, men de senaste åren hade fasaderna reparerats. Hyrorna var höga i förhållande till inkomst/bidrag och en familj berättade att husägaren nyligen dragit in fjärrvärme men det fanns inga termostater på elementen så att de själva kunde reglera värmen. Om jag fattade rätt så betalades värmen separat och de kunde följaktligen inte påverka kostnaden av värmen.

Torsdagen 20/10 2022

Efter frukosten besökte vi ett nybyggt ålderdomshem i Kalvarija, några mil från Plunge. För nybyggnationen hade EU bistått med pengar, det gamla hemmet hade varit i dåligt skick och höll inte måttet för EU:s standard. Vi togs emot av personal och boende som samlats för att hälsa oss välkomna, även här var några av oss välkända efter ett mångårigt samarbete. Det fanns både personal och boende som kände igen Karin och Arne. Vi hjälptes åt med underhållning, sång och musik av sånger från våra respektive länder. Vi bjöd på choklad och delade ut mjukisdjur, vilket jag tyckte kändes lite förnedrande för de äldre. Övervägande delen av de som var med vid samlingen verkade inte lida av någon kognitiv störning. Visserligen finns det många studier som stödjer nyttan av mjukisdjur på demensboende och bland ensamma äldre, men komma från ett annat land och dela ut dem tyckte jag inte kändes bra. Jag fick en förklaring att de gav dem till sina barnbarn, men ändå.....

Vid en rundvandring fick vi se allmänna utrymmen och de boendes rum. Det fanns endast tvåbäddsrum och med svenska mått var de små. Det beror förstås på hur det varit tidigare. Samlingsrummet och korridoren var stora och breda med små sittgrupper för att vila, kunde även användas för gångträning. Ett litet kök fanns som de boende kunde använda om och när de fick besök av närstående.

Under måltiden fick vi en del uppgifter om hur verksamheten fungerade men det var en brist att det inte fanns mer tid för detta. Ålderdomshemmet är katolskt och en präst kommer dagligen för andakter som hålls i ett litet kapell på hemmet. Totalt är det 45 boende, varav 28 kvinnor. Det gamla

hemmet används fortfarande och de som är friskast och kan röra sig bor där och får då gå till nya hemmet vid måltider och för samlingar. Det är 28 personer anställda, tre administratörer, två undersköterskor, 14 vårdbiträden, en massör, en sjukgymnast, 4 kockar, 1 vaktmästare, en direktör ansvarig för ekonomi, vice direktör (= föreståndarinna) och en socialarbetare. När vi var på besök fanns även en sjuksköterska på plats, fick inte klarhet om hennes anställningsförhållande. Jag skulle gärna velat ha mer information om hur de arbetade och hur arbetet var upplagt.

Ansökan om plats kan göras antingen via avtal mellan hemmet och den som ska flytta dit eller ett s.k. trepartsavtal där kommunen betalar en viss summa. De boende betalar 80 % av sin pension (som i Sverige ska det finnas en förbehållssumma) hänsyn tas även om de äger fastighet, förmögenhet osv.

Positivt var ändå att all mat lagades på plats och den/de rätterna vi fick till lunch smakade mycket bra. Även härifrån fick vi med gåvor som t.ex. en mycket god ost. Vi lämnade kläder, hjälpmedel, lakan och örngott, i fortsättningen har de störst behov av lakan och örngott, kläder är det inte just någon brist på.

Plunges kriscenter – Härbärgat

Föreståndaren Gintaras har arbetat här under många år och lagt ned all sin kraft och tid på att hjälpa och vara ett föredöme för utsatta personer. Eftersom det är människor i samhällets utkant som redan är drabbade av alkoholberoende och/eller med psykisk sjukdom är behovet stort och en första instans för nystart. Hoppet har länge funnits att behovet av Härbärgat ska minska men i nuvarande läge ökar istället antalet som behöver hjälp.

För att få komma och bo på Härbärgat finns flera möjligheter, ibland knacker de själva på dörren för att få hjälp, anhöriga kan ringa eller att de kommer hit via polis eller ambulans. Här visas en mycket upprörande film där ambulansen kommer med en berusad person och bara lämpar av honom utanför dörren, mannen kan varken stå eller gå utan läggs på marken. Det händer tyvärr alltför ofta, en orsak är att sjukhuset inte tar emot dem trots att det finns mottagning/avdelning för avgiftning. Samarbete med kommun/sjukvård/ambulans har påbörjats vid flera tillfällen för att sjukvården ska vara första instans för omhändertagande. Omhändertagandet förbättras en tid men är snart tillbaka i det gamla vanliga. På Härbärgat finns alltid jourpersonal men ingen av dem har någon sjukvårdsutbildning och det finns inte några förutsättningar att ta hand om personer med akut sjukdom, det har hänt att personerna som lämnats utanför dörren varit svårt sjuka och avlidit.

För att få bo på Härbärgat krävs ett hälsointyg och de som söker hjälp måste vara nyktra innan alla papper kan ordnas och undersökningar kan utföras. De första tre dagarna får de boende vistas i ett utredningsrum, där finns endast en säng med madrass och plastöverdrag, anledningen är att de är i så dåligt skick, mycket kräkningar och andra magbesvär.

Det finns en viss hierarki över tilldelning av olika rum och om de ska ha bo i enkelrum eller inte, om de ska bo i flerbäddsrumsrum är det viktigt att de passar ihop för att undvika missämja och konflikter. Sköter de sig får de så småningom ett enkelrum och målet är att de så snart som möjligt ska flytta till ett s.k. socialt boende, i väntan på detta kan de få bo på Härbärgat upp till fem år.

Många av de boende har ingen vana av att sköta sin hygien, laga mat eller städa, de får börja från grunden och de får hjälpa till med matlagning. En gång i veckan hjälps man åt att laga en måltid av det som finns i kylskåpet och får då också träna på att ta till vara alla matvaror, det krävs också träning att äta med kniv och gaffel alltså vanligt bordsskick.

För närvarande är det 26 personer som bor på Härbärgat, tidigare har det varit enbart män men nu bor även några kvinnor här efter att Härbärgat fått ta över några rum från Kvinnocentret. Några av

dem arbetar, en kvinna arbetar deltid och ett antal män arbetar ett antal timmar i veckan i stadens slottspark. Det finns en nyinrättad arbetssal där de boende kan syssla med olika saker som, snickeri, vävning, stickning och sömnad. En person gjorde fina insektshotell och en annan man vek små pappersbitar som sattes ihop till pennställ, svanar m.m. det fanns också en person som gjorde korgar av hårt rullat tidningspapper (antar att det också blötlades för att kunna formas). Eftersom det ingår i kommunens verksamhet fick inget säljas, men man fick gärna "köpa" saker genom att ge ett bidrag för vad man tycker att det är värt. Pengarna används till utflykter på sommaren, i somras var det kanotpaddling och en utflykt till Korskullen. Vi "köpte" en hel del föremål dels för eget bruk och dels till försäljning på Vänner emellan.

De som arbetar här är socialarbetare (4 st. inklusive föreståndaren) en ny tjänst har nyligen inrättats som ska följa upp de som fått egen lägenhet, den personalen ska också vara ett stöd och hjälpa till att lösa problem. Härbärgets har fått hårda sparkrav, el, vatten m.m. men det verkade inte finnas så mycket att spara på, där var inte något överflöd, endast det mest basala.

Härbärgets har även fortsättningsvis behov av kläder, skor, lakan, handdukar, enklare möbler, porslin och husgeråd som behövs vid flytt till eget boende. Till arbetssalen önskas verktyg, t.ex. skruvstäd, tving, textilier för att klippa mattor och övrigt material som kan användas till hobbyverksamhet.

Ett förslag finns att kommande hjälptransporter ska åka till Härbärgets och samordnas med ålderdomshem för hämtning, och att Vanda hämtar här till övrig hjälpverksamhet.

Fredagen 21/10 2022

Efter frukost åker vi till Handikappföreningens nya lokaler i Plunge, där möts vi av några dragspelande herrar och en kvinna som frejdigt ropar "tjena" på svenska, det tar någon minut innan det går upp ett ljus för oss att det är en svensk hälsning. Samlingssal och andra allmänna utrymmen delas med andra föreningar men alla har varsin lokal. Städning och andra omkostnader ingår i hyran.

I en samlingssal var det dukat med allehanda läckerheter som föreningens medlemmar gjort i ordning. Alla vill oss så väl och det är synd att vi inte är så hungriga eftersom det är flera anrättningar och bakverk som är typiska för Litauen. På en provisorisk scen finns en liten orkester som spelar och ett par damer sjunger ett par sånger. Som besökare blir vi också ombudade att sjunga och får klämma i med Vi gå över daggstänkta berg, en visa som alla kan och som vi även sjöng på ålderdomshemmet. Vi får återigen höra hur mycket Vänner emellan betyder för deras verksamhet, som ekonomiskt stöd till sommarlägret och en symaskin som hade använts flitigt. Innan det var dags för avslut bytte vi gåvor med varandra, vi fick varsin sydd kasse med doftpåse och en traditionell Spettekaka. Föreningen fick en del hjälpmedel från Vänner emellan och det som berörde mest var en kvinna som var i stort behov av en rullator och som kunde välja efter eget behov och få med sig hem samma dag.

Som tur var fanns det tid till en promenad till lunchrestaurangen, ingen av oss var som väntat inte särskilt hungrig, för min del valde jag en mycket god välsmakande Pumpasoppa.

Efter ytterligare en promenad genom slottsparken till bussen åkte vi till scouternas gård ett par mil utanför Plunge. Gårdens ursprungliga ägare är en kvinna som bor utomlands och som överlät gården till scouterna. Byggnaderna var nu förfallna och i stort behov av renovering men innan några åtgärder gjordes väntade man på att äganderätten skulle verifieras eftersom det finns en son i livet och som man ska träffa under våren. Vi fick information i en mycket kall lokal, som tur var fick vi sitta på sovsäckar för att, som det kändes, inte frysa fast.

Verksamheten fyllde ett stort behov för både barn och familjer, flera av de barn som vi träffat var på plats. Ledarna fick lägga ned mycket tid och kraft för scoutarbetet och för att gården skulle kunna

användas krävdes att ledarnas skjutsade barnen i egna bilar. Under eftermiddagen var det samling, olika träningar/övningar för barnen, det delade även ut soppa. Till scoutföreningen hade vi bl.a. med olika sorters spel. Tillbaka på hotellet var det skönt med en varm dusch innan avskedsmiddagen.

Middagen var på en restaurang/musikkafé, det var fint dukat i ett enskilt rum. Tidigare hade vi fått bestämma vad vi ville äta, mitt val föll på Anka som var mycket gott. Till maten serverades även vin. Middagen anordnades av Vanda och där var även medarbetarna på Cyrulis. Vi fick alla en glad och trevlig kväll och fick även njuta av musiken som spelades på nedervåningen.

Lördagen 22/10 2022 – söndagen 23/10 2022

Sista dagen i Plunge – inget fast program men ändå en innehållsrik dag. Förmiddagen ägnades åt en marknad och fika på stadens välkända kafé. På marknaden fanns till största delen frukt, grönsaker och blommor, det var inget som jag tyckte passade mig, så jag valde istället att ta en promenad i staden och tack vare kyrkornet orienterade jag mig fram till kyrkan där kaféet fanns strax intill. Centrum var likt svenska orter med liknande affärer och inrättningar. Priserna var höga i förhållande till lönen, minimilön på ca 6000 svenska kronor, hur lönerna är i förhållande till olika yrken fick vi inte några uppgifter på, men är säkerligen lägre än i Sverige.

Efter att vi fikar och tagit avsked från Vanda och hennes man åker vi vidare till nästa mål som är ett besök hos vår tolk. Hon har en campingplats tillsammans med sin son och där hon även har yogakurser. Det är fint beläget i närheten av havet och är ett populärt område att promenera i. Efter promenaden till havet och på campingen dricker vi kaffe och bryter upp för den sista delen av resan.

Färjan på tillbakaresan är av äldre modell men positivt är att hytterna är större. Kvällens måltid består av bröd som vi fick på härbärgets, nötter, öl och choklad. I trevligt samspråk avslutar vi kvällen efter egna reflektioner om resan.

Det är oklart om vi ska anlända till Karlshamn svensk eller litauisk tid, vi äter därför frukost tidigt för att vara beredda att gå till bussen. Tillbaka genom Sverige åker vi nästan med en helt tom buss förutom alla presenter vi har fått och de varor vi har inhandlat själva. I Säby vinkar vi adjö till Jan-Erik, Kjell och Elsie-Gun och väl framme i Boxholm lastas gåvorna av och vi fikar tillsammans innan var och en åker hem till sitt.

Egen reflektion

En mycket intressant och lärorik resa, det som gjorde sitt till var förstås att vi i gruppen som reste tillsammans, inklusive tolk och chaufför, var glada och bjöd på oss själva. Nyckelpersoner var förstås Karin och tolken.

Nu inser jag hur mycket organisationen Vänner emellan har gjort för att hjälpa och stödja organisationer och människor i Plunge med omnejd. Vi togs emot med värme hos alla vi besökte, oavsett om vi träffade dem första gången eller som Karin och Arne som varit med på många resor. Det är positivt att de fått det så pass mycket bättre så att det materiella stödet kan minskas. Det som var gemensamt för de organisationer och instanser vi besökte var allt engagemang och empati hos personalen, även om de fick arbeta i motgång gav de aldrig upp. Det som berörde mig mest var besöket på Härbärgets, lokalerna var mycket spartanska och mer eller mindre undermåliga. Föreståndaren som försökte på alla sätt göra det bättre men inte fick något gehör visar också samhällets syn på dessa människor. Jag hade förväntat mig att få ut mera av besöket på ålderdomshemmet, som t.ex. organisation och arbetsförhållanden. Tyvärr var det inte möjligt att kommunicera på engelska med personalen, det hade säkert gett mycket kunskap.